

историею законодательства. - СПб.: Типография министерства внутренних дел, 1880. - 12, LXX, 166 с.

7. *Он же.* История Министерства Внутренних Дел. - СПб.: Типография Министерства Внутренних Дел, 1858-1863. - Т. 1-7.

8. *Он же.* Отчет о состоянии общественного здоровья и деятельности больниц гражданского ведомства в Империи за 1859 г. по приказанию г. Министра Внутренних Дел, составленный Медицинским Департаментом, 1861 г. // Журнал Министерства Внутренних Дел. - 1861. - № 11. - С. 1-20.

ЗЕМСЬКИЙ ЛІКАР ВАСИЛЬ ШЕБОЛДАЄВ

В.М. Власенко

З-поміж когорти відомих земських лікарів Чернігівської губернії останньої третини XIX ст. почесне місце належить Василю Валентиновичу Шеболдаєву. Титулярний радник, громадський діяч, гласний Конотопського повітового і Чернігівського губернського земств наприкінці 80-х – на початку 90-х років XIX ст., він тривалий час працював старшим лікарем, завідувачем хірургічного відділення Чернігівської губернської лікарні. З часом очолив губернську лікарню.

Важливим джерелом при дослідженні фахової діяльності лікаря є періодичне видання «Земский сборник Черниговской губернии». На його сторінках можна знайти дані про громадську діяльність Шеболдаєва. До повітового земства Василь Валентинович обирався від курії земельних власників. Конотопське земство неодноразово делегувало його до складу губернського земства. Він працював у складі різноманітних земських комісій, зокрема, санітарної та кошторисної [1].

Шеболдаєв був членом Товариства чернігівських лікарів, на засіданнях якого виголосив кілька доповідей, що зацікавили тогочасний науковий світ. Так, у травні 1891 р. лікар продемонстрував хворого з навкісною раною на шиї, з розкритою глоткою, у листопаді 1891 р. зробив доповіді про особливі випадки в його хірургічній практиці та про трактирну систему продовольства у губернській земській лікарні [2], у жовтні 1892 р. розповів про спільні заходи медичного товариства і санітарної ради при Чернігівській губернській земській управі у справі боротьби з дифтерією та про атавізми у людей [3]. Василь Валентинович відзначився і на ниві підготовки середнього медичного персоналу, викладаючи у місцевій фельдшерській школі.

Шеболдаєв брав активну участь у роботі фахових з'їздів. Так, на V з'їзді лікарів і представників повітових земств Чернігівської губернії, що відбувся 15-23 вересня 1890 р. у приміщенні Чернігівської міської

думи. Василь Валентинович виголосив кілька доповідей, зокрема, про запровадження при Чернігівській губернській лікарні посади лікаря патологоанатома та кабінету патологоанатомічних і бактеріологічних досліджень, діяльність Чернігівської губернської земської лікарні за 1887-1889 роки [4].

На сторінках збірника друкувалися наукові праці, звіти [5], практичні дослідження лікаря [6].

У середині 90-х років XIX ст. Шеболдаєв захворів і відмовився керувати губернською земською лікарнею. На VI з'їзді лікарів і представників повітових земств Чернігівської губернії (вересень 1897 р.), членом організаційної комісії якого був Василь Валентинович, відзначалося, що «истинно преданный делу земский врач» залишив у цьому році службу старшого лікаря [7]. Наприкінці 90-х років Шеболдаєв вже не балотувався у гласні Конотопського земства. На жаль, подальша доля лікаря автору невідома.

Невеликий обрис діяльності лікаря на ниві земської медицини свідчить про широту і багатогранність науково-педагогічної, фахової і громадської роботи Шеболдаєва Василя Валентиновича. Сподіваємося, що подальші дослідження ширше розкриють талант відомого свого часу лікаря.

Джерела

1. Див.: Земский сборник Черниговской губернии (далі - ЗСЧГ). – Чернигов, 1889. - №9-10. – С.162; Журналы Черниговской санитарной комиссии (27 февраля – 1 марта 1890 г.). – Чернигов, 1890.
2. Шеболдаев В.В. Околопочечные нарывы // ЗСЧГ. – 1894. - №2-3. – Приложение. – С.9-27; Шеболдаев В.В. Загрудинный нарыв, вскрывавшийся в кишечнике и окончившийся выздоровлением // Там же. – С.30-36; Шеболдаев В.В. Случай поперечной раны шеи со вскрытием глотки // Там же. – С.44; Шеболдаев В.В. Осложненный перелом основания черепа и механизм его происхождения // Там же. – С.45-58.
3. Протоколы заседаний медицинского общества Черниговских врачей // ЗСЧГ. – 1894. - №5-6. – Приложение. – С.8; Шеболдаев В.В. Хвостатые люди // Там же. – С.44-63.
4. Труды 5 съезда врачей и представителей уездных земств Черниговской губернии (15-23 сентября 1890 г.) // ЗСЧГ. – 1891. - №1. – Приложение. – С.75-77; 235-261.
5. Губернская земская больница (отчет старшего врача В.Шеболдаева) // Отчет Черниговской губернской земской управы за 1888 год. – Чернигов, 1889. – С.9-103; Шеболдаев В.В. О деятельности хирургического отделения Черниговской губернской земской больницы за 1890 год // ЗСЧГ. – 1891. - №6-7. – С.41-130; Шеболдаев В.В. Перечень хирургических операций, произведенных в больнице за 1890 г. Отчеты по

специальным отделениям Черниговской губернской земской больницы за 1890 год // ЗСЧГ. – 1891. - №11-12. – С.91-139; *Шеболдаев В.В.* Губернская земская больница // Отчет Черниговской губернской земской управы за 1891 год. – Чернигов, 1892. – С.5-69.

6. *Шеболдаев В.В.* Очерк санитарного состояния о деятельности хирургического отделения за 1888 год // ЗСЧГ. – 1889. - №7-8. – С.170-238; Отчеты по специальным отделениям Черниговской губернской больницы за 1889 год. 1. По хирургическому отделению // ЗСЧГ. – 1890. - №11-12. – С.1-78.

7. Протоколы заседаний VI съезда врачей и представителей уездных земств Черниговской губернии // ЗСЧГ. – 1897. - №8-9. – С.6; Приложение к протоколам VI съезда врачей // Там же. - 1898. - №1. – Приложение. – С.1-11.

УРОЖЕНЕЦ СУМСКОГО УЕЗДА ИВАН ИВАНОВИЧ ЛИНТВАРЕВ (1868-1937)

И.А. Нуштаев

Иван Иванович Линтварев родился в 1868 г. в Харьковской губернии, в Сумском уезде [1]. В 1886 г. он окончил Сумскую гимназию и поступил в Киевский университет, на медицинский факультет, который окончил в 1891 г. По окончании университета Иван Иванович был оставлен при кафедре патологической анатомии (зав. – В.К. Высокович) Киевского университета в должности помощника прозектора [2]. Вскоре он занял должность прозектора Покровской больницы в Киеве. В 1899-1900 гг. И.И. Линтварев работал в Азии, в Ферганской губернии по ликвидации чумы. По окончании командировки Иван Иванович поехал к И.П. Павлову для работы в физиологическом отделе Института экспериментальной медицины, где уже в 1901 г. подготовил и защитил диссертацию в Военно-медицинской академии.

Тема докторской диссертации "Влияние различных физиологических условий на состояние и количество ферментов в соке поджелудочной железы". Исследование производилось над собаками с постоянной панкреатической фистулой, оперированными по способу проф. Павлова. Как отмечает профессор И.А. Чуевский "Работа И.И. Линтварева, составляя необходимое звено в длинной цепи исследований, произведенных частью самим профессором И.П.Павловым, частью и его учениками, входит в состав цикла работ "Павловской" школы, которые реформировали или же совершенно изменили существовавшие дотоле взгляды о физиологической роли панкреатического сока в процессах пищеварения. Диссертация является